

IPI – "INSTITUT ZA PRIVREDNI INŽENJERING", d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

ISO 27001

STATISTIČKA ANALIZA PODATAKA O OBAVLJENIM TEHNIČKIM
PREGLEDIMA U PRVOM POLUGODIŠTU 2012. GODINE I STRUČNE
TEME / STATISTICAL DATA ANALYSIS OF THE TECHNICAL
INSPECTIONS IN FIRST HALF OF 2012 AND PROFESSIONAL TOPICS

Stručni bilten broj 19

STRUČNI BILTEN – IPI

Zenica, juli/srpanj 2012. godine

Izdavač: Institut za privredni inženjering d.o.o.
Fakultetska 1, Zenica, Bosna i Hercegovina

Za izdavača: mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Autori: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Ibrahim Mustafić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Davor Vidović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
prof. dr. Mirsad Kulović, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Džemal Burina, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Himzo Džidić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Redakcijski odbor: prof. dr. Sabahudin Ekinović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
prof. dr. Nermina Zaimović-Uzunović, dipl. ing.
mašinstva/strojarstva
prof. dr. Safet Brdarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Recenzent: doc. dr Sabahudin Jašarević, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
(Mašinski fakultet u Zenici)

Lektor: mr. sc. Dragana Agić, dipl. iur

Računarska obrada: Institut za privredni inženjering d.o.o. Zenica

Štampa/Tisak: Štamparija Fojnica

Za Štampariju/Tiskaru: Šehzija Buljina

Tiraž: 400 komada

SADRŽAJ / CONTENTS

IZVOD IZ RECENZIJE

1. UVOD / INTRODUCTION

2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U PRVOM POLUGODIŠTU 2012. GODINE PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE) / TOTAL NUMBER OF COMPLETED TECHNICAL INSPECTIONS IN FIRST HALF OF 2012 BY TYPE (FB&H, CANTONS, STATIONS) - 2 -

Muhamed Barut, Fuad Klisura

3. REZULTATI PROVJERE ZNANJA STRUČNOG OSOBLJA UPOSLENOG NA STANICAMA TEHNIČKIH PREGLEDA U PERIODU 01.01.-30.06.2012. GODINE NA PROSTORU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE / RESULTS OF ASSESSMENT OF PROFESSIONAL STAFF EMPLOYED ON TECHNICAL INSPECTION STATIONS IN THE PERIOD 1 JANUARY TO 31 JUNE 2012 IN THE AREA OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA..... - 29 -

Ibrahim Mustafić

4. ORGANIZACIJA PREVENTIVNOG RADA U NADZORU MEĐUSOBNOG RASTOJANJA I BRZINE KRETANJA VOZILA / ORGANIZATION OF PREVENTION WORK IN CONTROL OF MUTUAL DISTANCE AND SPEED OF VEHICLES..... - 33 -

Davor Vidović

5. KRITIČKI OSVRT NA TEHNIČKO STANJE VOZILA KAO UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE / CRITICAL ANALYSIS OF TECHNICAL CONDITION OF VEHICLE AS A CAUSE OF TRAFFIC ACCIDENT - 41 -

Mirsad Kulović

6. SISTEMI I UREĐAJI ZA USPORENJE I ZAUSTAVLJANJE VOZILA / SYSTEMS AND DEVICES FOR DECELERATION AND STOPPING THE VEHICLE - 48 -

Džemal Burina

7. EKOLOŠKI ASPEKTI TEHNIČKIH PREGLEDA / ECOLOGICAL ASPECTS OF VEHICLE INSPECTIONS SPOTS - 55 -

Semir Selimović

8. NOVINE U OBLASTI VIDEO NADZORA U OBLASTI BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA IV-DIO / NOVELTY IN VIDEO SURVEILLANCE IN THE AREA OF TRAFFIC SAFETY IV PART - 66 -

Himzo Džidić

2. UKUPAN BROJ OBAVLJENIH PREGLEDA U PRVOM POLUGODIŠTU 2012. GODINE PO VRSTAMA PREGLEDA (FBiH, KANTONI, STANICE) / TOTAL NUMBER OF COMPLETED TECHNICAL INSPECTIONS IN FIRST HALF OF 2012 BY TYPE (FB&H, CANTONS, STATIONS)

Autori: Muhamed Barut, dipl. ing. saobraćaja/prometa
mr. sc. Fuad Klisura, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjering, Zenica

Sažetak

U ovom radu je dat prikaz broja obavljenih tehničkih pregleda za Federaciju BiH, kantone i stanice za tehnički pregled vozila. Prikazan je i čitav niz zanimljivih statističkih podataka iz dobivenih putem informacionog sistema. Treba izdvojiti podatke o prosječnoj starosti vozila prema vrsti vozila, broju evidentiranih neispravnosti po uređajima koji se kontrolišu prilikom pregleda, te broju neispravnosti po stanicama za tehnički pregled vozila. U gotovo svakom od brojeva stručnog biltena prezentiraju se i novi podaci važni za područje sigurnosti saobraćaja.

Ključne riječi: tehnički pregled, neispravnost, prosječna starost vozila, vrste pregleda, EKO test

Abstract

This paper presents the number of performed technical inspections/roadworthiness tests for the Federation B&H, the cantons and stations for technical inspection of vehicles. Presented is a range of interesting statistics from the results obtained via the information system. Needs to be sorted the data on the average age of vehicles by vehicle type, the number of registered defects by the devices that are controlled during the technical inspection, and the number of defects on the stations for technical inspection of vehicles. In almost all of the numbers expert bulletin presents the new data relevant for the field of traffic safety.

Key words: technical inspection/roadworthiness test, defect, the average age of vehicles, types of inspections, ECO test

3. REZULTATI PROVJERE ZNANJA STRUČNOG OSOBLJA UPOSLENOG NA STANICAMA TEHNIČKIH PREGLEDA U PERIODU 01.01.-30.06.2012. GODINE NA PROSTORU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE / RESULTS OF ASSESSMENT OF PROFESSIONAL STAFF EMPLOYED ON TECHNICAL INSPECTION STATIONS IN THE PERIOD 1 JANUARY TO 31 JUNE 2012 IN THE AREA OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

**Autor: Ibrahim Mustafić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjering, Zenica**

Sažetak

U ovom radu su prikazani rezultati provjere znanja stručnog osoblja uposlenog na stanicama tehničkih pregleda u periodu 01.01.-31.06.2012. godine na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine. Ovo je bio dio treće opšte provjera stručnosti stručnog osoblja zaposlenog na stanicama tehničkih pregleda u FBiH. Drugi dio provjere stručnosti je predviđen u drugoj polovini ove godine. Rezultati provjere znanja stručnog osoblja obavljani su u 3 grada u 3 termina, a prisustvovalo je ukupno 98 kandidata. Određen broj kandidata je uspješno zadovoljio na ispitu, a veliki broj, njih 30 će morati izaći drugi put u narednom terminu.

Ključne riječi: STP, kontrolori tehničke ispravnosti, voditelji stanice, licencni ispiti

Abstract

This paper presents the results of assessment of expert staff employed in the technical inspection stations in the period 1 January to 31 June 2012 in the Federation of Bosnia and Herzegovina. This was the part of the third general test expertise of professional staff working on technical inspection stations in Federation B&H. The second part of a proficiency check is planned in the second half of this year. Results of assessment of professional staff were conducted in 3 cities in 3 terms, and attended by a total of 98 candidates. A number of candidates have successfully passed the exam but a large number, 30 of them will have to come out for the second time in the coming period.

Key words: STP, controller roadworthiness, head of technical inspection station, licensing exams

4. ORGANIZACIJA PREVENTIVNOG RADA U NADZORU MEĐUSOBNOG RASTOJANJA I BRZINE KRETANJA VOZILA / ORGANIZATION OF PREVENTION WORK IN CONTROL OF MUTUAL DISTANCE AND SPEED OF VEHICLES

Autor: Davor Vidović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva

Glavni inspektor u MUP – u ŽP Orašje, načelnik Jedinice za profesionalne standarde

Sadržaj

U ovom radu prezentirani su podaci o stanju sigurnosti saobraćaja obradom podataka o saobraćajnim nezgodama u kantonu 2, te podacima o rastojanju između vozila i poštivanju propisa o ograničenju brzine. Nakon toga potencirano da je potrebno da se vrši sistematski nadzor svih brzina kretanja vozila u saobraćajnom toku kako bi se utvrdilo jesu li one u skladu sa propisanim najvišim dozvoljenim brzinama prema vrsti, odnosno karakteristikama puta, prema kategoriji vozila.

Ključne riječi: brzina, saobraćajna nezgoda, rastojanje, nadzor

Abstract

In this paper, present data on the condition of traffic safety analysis of data on traffic accidents in Canton 2, and information on the distance between vehicles and the compliance of the speed limit. Thereafter intensified that it is necessary to perform systematic control of speed of vehicles in the traffic flow to determine whether they are in accordance with prescribed highest allowable speed according to the type and characteristics of the road, by category of vehicle.

Key words: speed, traffic accident, distance, control

5. KRITIČKI OSVRT NA TEHNIČKO STANJE VOZILA KAO UZROKA SAOBRAĆAJNE NEZGODE / CRITICAL ANALYSIS OF TECHNICAL CONDITION OF VEHICLE AS A CAUSE OF TRAFFIC ACCIDENT

Autor: prof. dr. sci Mirsad Kulović, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Saobraćajni fakultet
Internacionalni univerzitet Travnik

Sadržaj

Zvanični statistički podaci kazuju da se vozilo, kao uzročnik saobraćajnih nezgoda, pojavljuje u svega oko 2% slučajeva. Istovremeno, raspoloženi su podaci da je prosječna starost motornih vozila u Bosni i Hercegovini oko 16,3 godine. Već na prvi pogled ova dva podatka izazivaju sumnju posebno iz razloga što se u zemljama sa znatno povoljnijom starosnom strukturom voznog parka tj. sa znatno novijim vozilima ovaj faktor sigurnosti saobraćaja pojavljuje kao uzrok nezgoda u znatno većem procentu. U ovom radu daje se kritički osvrt na tehničko stanje vozila kao uzrok saobraćajne nezgode kroz komparativnu analizu bezbjednosti saobraćaja u Bosni i Hercegovini i u nekim drugim zemljama sa aspekata tehničkog stanja vozila.

Ključne riječi: vozilo, saobraćajna nezgoda, prosječna starost.

Abstract

Official statistics show that the vehicle, as the cause of traffic accidents, occurring in only about 2% of cases. At the same time, has the data that the average age of motor vehicles in Bosnia and Herzegovina about 16.3 years. At first glance, these two data raise doubts in particular on the ground that in countries with a much more favorable age structure of the fleet that is. with much newer vehicles this safety factor appears as a cause of traffic accidents in a much higher percentage. This paper provides a critical review of the technical condition of vehicles as a cause of traffic accidents through a comparative analysis of traffic safety in Bosnia and Herzegovina and some other countries with aspects of the technical condition of vehicles.

Key words: vehicle, traffic accident, average age.

6. SISTEMI I UREĐAJI ZA USPORENJE I ZAUSTAVLJANJE VOZILA / SYSTEMS AND DEVICES FOR DECELERATION AND STOPPING THE VEHICLE

Autor: Džemal Burina, dipl. ing. saobraćaja/prometa
Institut za privredni inženjering, Zenica

Sadržaj

Cilj ovog rada je bila kratka stručna obrada dostupnih podataka o kočionim sistemima. Treba istaći da kočioni sistemi predstavljaju jedan od najznačajniji sistema u automobilu. Oni su odgovorni za regulisanje brzine, odnosno zaustavljanje vozila. Prezentirani su podaci o svrsi kočionog sistema, načinima kočenja, izradi kočionih sistema. Prezentiran je i kratak historijat tehnološkog razvoja kočionih sistema.

Ključne riječi: kočioni sistem, brzina, zaustavljanje

Abstract

The aim of this work was brief an expert processing available data on braking systems. It should be noted that the brake systems are one of the most important system in your car. They are responsible for regulating the speed or stop the vehicle. Presented are data on the purpose of the braking system, methods of braking, making the brake system. Presented a brief history of technological development brake systems.

Key words: brake system, speed, stopping

7. EKOLOŠKI ASPEKTI TEHNIČKIH PREGLEDA / ECOLOGICAL ASPECTS OF VEHICLE INSPECTIONS SPOTS

Autor: Semir Selimović, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
Institut za privredni inženjering, Zenica

Sažetak

Ekološki aspekti znače uticaj bilo čega na zrak, vodu i tlo. Stanice tehničkih pregleda utiču na isti način. Zbog toga, one trebaju da budu izgrađene u skladu sa zakonom i pravilnicima države. Pored toga one obuhvataju i osnovna pravila, poslovni prostor, uređaje i opremu, specifično tehničko znanje i samo mjesto za pregled vozila. Sa pravilnicima se regulišu sadržaj i način rada pri ispitivanju vozila, neophodni zapisi i obrasci koji se izdaju, kao i uslovi po kojima ovleštene organizacije moraju da rade. Sa ekološkog aspekta važno je da se zna:

- *Poslovni prostor za ispitivanje vozila obuhvata objekat (jedan ili više njih), ispitnu liniju i sve ostale površine koje su u kontaktu s njom*
- *Ispitna linija je prostor na kojem su ugrađeni uređaji i oprema za ispitivanje vozila*

Pravilno korištenje svih uređaja i opreme u skladu sa tehničkim specifikacijama i zakonskim uputstvima vode ka dobrom ekološkom statusu. Krucijalni dio je edukacija i svijest ljudi na mjestima za ispitivanje vozila i redovna državna kontrola.

Ključne riječi: ekološki aspekti, stanice tehničkog pregleda, ispitna linija

Ecological aspects means impact of anything on air, water and earth. Vehicle inspections spots impacts in same way. Because of that, they need to be build in accordance with legislation and provisions in country. Thereby are enclosed basic rules, business place, equipment and accessories, specific technical knowledge and vehicle inspections place alone. With regulations are regulated content and mode of work at vehicle inspections, needed records and issued forms and conditions at which authorised organisation have to work. From ecological aspect more important to know is:

- *business place for vehicle inspection encompasses facility (one or more), inspections lane and all areas in contact with it*
- *Test line is area at which are installed equipment and accessories for vehicle inspection.*

Properly use of all equipment and accessories in accordance with technical specifications and legislation guiding toward good ecological status. Crucial part is educated and awake people at vehicle inspections places and regular inspections from country level.

Key words: ecological aspects, vehicle inspections spots, test line

8. NOVINE U OBLASTI VIDEO NADZORA U OBLASTI BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA IV DIO / NOVELTY IN VIDEO SURVEILLANCE IN THE AREA OF TRAFFIC SAFETY IV PART

**Autor: Himzo Džidić, dipl. ing. mašinstva/strojarstva
MUP ZE-DO Kantona**

Sadržaj

U ovom stručnom radu date su informacije o uvođenju naprednih sistema za prevenciju u oblasti bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini s posebnim osvrtom na područje ZE-DO kantona. U nastavku ovog štiva detaljno je predstavljen jedan od najmodernijih uređaja koji je uveden u oblast video nadzora u saobraćaju krajem 2011. godine, a to je laserski uređaj za mjerenje brzine vozila sa video i foto zapisom marke "TrueCAM".

Ključne riječi: prevencija, video nadzor, foto zapis

Abstract

This professional work are provided information on the introduction of advanced systems for prevention in the field of road traffic safety in Bosnia and Herzegovina with a special focus on area of Zenica-Doboj Canton. Later in this work is presented in detail one of the most modern device which was introduced in the field of video surveillance in traffic at the end of 2011, and it is a laser device for measuring speed of vehicles with video and photo record brand "TrueCAM".

Key words: prevention, video surveillance, photo record